

AMR

ARXIU
MUNICIPAL
DE ROSES

EL DOCUMENT DEL MES

NÚMERO 2
FEBRER 2012

AMR

ARXIU
MUNICIPAL
DE ROSES

EL CARNAVAL DE ROSES

ADMINISTRACION DE ADUANAS
DE

ROSAS

Particular

19 de feb^o 1879

Mr D. Miguel Call

Mi querido distinguido amigo

Deseamos que interumpamos
su tranquilidad en su retiro y
podamos llegar a V el primer loco
del proximo Carnaval.

Teniendo necesidad para la mascarada
que se prepara de un
filbur con su correspondiente Caba-
lleria y sabiendo que V puede pro-
porcionarnos uno y otro, le agra-

Decernem los pongs a nostra dispo-
 sicio per el mes o' la manana
 a medio dia en cuya fecha noso-
 tros a cambio de este obsequio pedire
 mos a Mahoma nuestro profeta que
 le conceda dos o' tres mil buries en
 ese pequeño paraíso.

Con el dador puede decirnos si podemos
 esperar lo que le pedimos y caso de
 la afirmativa mandaremos ma-
 nana a su tiempo por ello.

Sin mas que o'pucule mil anti-
 cipados gracias quedau soy apuro
 Servidores y amigos

Julian Bayes
 gran Uema

J. de Horno
 gran Uema

DADES ARXIVÍSTIQUES DEL DOCUMENT

AMR, Arxiu Patrimonial Família Coll de Roses, sèrie 2.12. Correspondència, 19 de febrer de
 1879. Quartilla. En castellà.

ESTRUCTURA I CONTINGUT

Es tracta d'una carta privada entre Julián Burgos i Antonio de Acuña, funcionaris de l'Administració de Duanes de Roses, i Miquel Coll i Caritg, propietari del patrimoni agrícola més important de Roses i, de fet, de l'Alt Empordà, el Coll de Roses i el Caritg, situat a l'Alta Garrotxa. La llengua emprada és el castellà. L'estructura diplomàtica del document és la típica en tota carta. Destaca el membret de l'Administración de Aduana de Rosas.

El contingut de la missiva fa referència a la preparació del carnaval de Roses de l'any 1879: dos funcionaris de l'Administració de Duanes de Roses, autoqualificats de Gran Ulema i Gran Visir, s'adreçaren a l'hisendat local Miquel Coll i Caritg per sol·licitar-li el següent: *“Disculpemos que interrumpamos su tranquilidad en su retiro y hagamos llegar á V. el primer eco del próximo carnaval./ Teniendo necesidad para la mascarada que se prepara de un Tílburi con su correspondiente caballeria y sabiendo que V. puede proporcionarnos uno y otra, le agradeceremos los ponga á nuestra disposicion para el jueves ó sea mañana á medio dia en cuya fecha nosotros a cambio de este obsequio pediremos á Mahoma nuestro profeta que le conceda dos ó tres mil huries en ese pequeño paraiso./ Con el dador puede decirnos si podemos esperar lo que le pedimos y caso de la afirmativa, mandaremos mañana á su tiempo por ello./ Sin mas que ofrecerle mil anticipadas gracias quedan sus afectuosos servidores y amigos”*.

CONTEXT

El procés de transformació del carnaval de simple activitat lúdica a creació bàsica de la identitat de la comunitat rosinca s'ha articulat al llarg del temps, en una evolució històrica de llarg abast. Les notícies històriques sobre el carnaval a Roses no són nombroses. La primera referència es troba en un document notarial de l'any 1616. Més endavant, el 9 de febrer de 1780, l'alcalde de la vila, Miquel Ferrer, es queixava de l'intent de prohibir el ball de carnaval per part del governador militar del castell de la Trinitat, un home descrit com un personatge pretencios i violent. Ja en el segle XIX, hom troba el document que presentem del carnaval rosinc.

Aquest document és interessant perquè s'allunya de l'àmbit públic. Es tracta d'una comunicació privada, que no pretenia ésser coneguda pel conjunt social i, per tant, deslliurada de l'artificial afectació que domina les relacions humanes. La complicitat humorística que impregna el carnaval s'hi deixa notar, la inversió de valors i de rols hi és present. La *mascarada* o ball domina la festa, un tret que ja havia aparegut anteriorment; l'aparició de la referència a les hurís (el *Diccionari de la Llengua Catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans defineix *hurí* com “qualsevol de les dones bellíssimes i sempre verges

imaginades d'existir en el paradís de Mahoma com a companyes dels benaventurats”) ens transporta a la sensualitat que desferma la festa, a la llibertat sexual imaginada per uns dies.

El to festiu i divertit de la carta, en la qual els autors (segurament, uns personatges ben seriosos en el seu àmbit professional de funcionaris) s'autoanomenen Gran Ulema i Gran Visir, contrasta amb el coneixement de la religió musulmana i amb l'ús d'un registre prou elevat quan es refereixen al tìlburi, un tipus de carruatge de dues rodes, sense coberta i tirat per un sol cavall.

L'any 1879, d'altra banda, esdevé el moment final d'un període de prosperitat econòmica i comercial de la vila. Els anys a venir haurien d'ésser ben marcats per una crisi agrícola general i un descens de l'activitat marítima del port de Roses. La nombrosa presència de consulats europeus i de professionals liberals a Roses decreixé notablement i la vida social se'n ressentí irremeiablement. Ara bé, l'any 1879 encara hi havia ànims per demanar un tìlburi i repartir hurís a tort i a dret.

REPERCUSIONS I CONSEQÜÈNCIES

La constància amb la qual s'ha mantingut la tradició de celebrar el carnaval ha fet que sigui un dels trets distintius de la vida social de Roses i, segurament, la festa més important en el cicle anual d'esdeveniments locals. Fins i tot, la seva transcendència ha sobrepassat l'àmbit estrictament local i s'ha convertit en un dels carnivals més assenyalats del país.

El carnaval de Roses és un dels àmbits de la vida local que incorpora una major càrrega simbòlica i emocional. És la festa més apreciada pels rosincs, irrenunciable i estimada, sentida com la cosa més pròpia, personal i intransferible, carregada de nostàlgia i records. El carnaval, doncs, apunta directament a la fibra més sensible de moltes rosinques i rosincs. De manera imperceptible, la identificació entre els subjectes *Roses* i *carnaval* s'ha convertit en total, absoluta.

Sigui com sigui, aquest document és un exemple de la implicació social que al llarg dels anys i dels segles ha tingut el carnaval de Roses.

MÉS INFO

<http://www.roses.cat/ca/LaVila/Cultura/carnaval/Carnaval.aspx>